

inglés (vol. 2)¹. Así mesmo, o lector pode acceder a este traballo en formato electrónico, tanto en descarga directa en formato pdf, como en consulta en formato flash².

Para levar a cabo esta pescuda, os autores baseáronse nos datos tirados dunha enquisa propia enviada aos centros de ensino superior europeo con oferta de cursos en lingua e cultura galega. O dito cuestionario (reproducido no anexo I do libro, pp. 79-82) serviu para recoller información básica sobre os diferentes parámetros metodolóxicos, organizativos e de contido concernentes á ensinanza de galego nos diferentes Centros de Estudos Galegos repartidos polo mundo (§ 3.5, pp. 52-62): o enfoque da aprendizaxe do galego (filolóxico, comunicativo ou cultural: § 3.5.1), a natureza dos departamentos nos que se sitúan os CEG españois ou estranxeiros e a súa oferta de cursos de lingua, literatura e cultura galegas impartidos (§ 3.5.2), o número de estudantes matriculados (§ 3.5.3), a motivación dos estudantes (§ 3.5.4), a organización das horas presenciais, dos niveis adquiridos e das certificacións oficiais (§ 3.5.5), as actividades de promoción e investigación (§ 3.5.6) e os materiais e recursos bibliográficos (§ 3.5.7).

Con anterioridade á sucinta análise do inquerito a que nos acabamos de referir, os autores dedican unha boa parte do ensaio (pp. 15-51) a presentar distintas consideracións xerais de orde sociopolítica e lexislativa relativas ao galego no espazo social e lingüístico europeo, estatal e local. En primeiro lugar, reflexiónase sobre a diáspora global do galego e a súa cultura (§ 1), centrándose na emigración galega como fenómeno global, nos vínculos entre Galiza e a diáspora galega e no papel dos centros galegos no apoio á lingua galega e a cultura dentro e fóra de Galiza. A continuación, fálase do papel do galego e outras linguas rexionais ou minoritarias na construción europea (§ 2), atendendo tanto ao estatus de linguas non-oficiais da Unión Europea coma ao estatus do galego e outras linguas rexionais de España. En terceiro e último lugar, ademais de ofrecer unha relación dos Centros de Estudos Galegos operativos en centros de educación superior fóra de Galiza, os autores abordan de xeito meramente informativo a política da Xunta de Galicia no tocante á proxección da lingua e da cultura galega en xeral e no

contexto da Carta Europea de Linguas Rexionais e Minoritarias (reproducida como apéndice II da monografía: pp. [83]-96), así como as medidas en materia lingüística e cultural postas en marcha na actualidade.

Os autores conclúen co seu estudo que “o galego ten un lugar xunto ao español e ao portugués, dúas das linguas que, sen dúbida, terán un papel moi importante no futuro: o español polo seu peso demográfico, e o portugués porque é a lingua dun país economicamente emerxente que falan máis de douscentos millóns de persoas”, polo que se revela necesario facer un chamamento á renovación dos compromisos por parte das institucións europeas, estatais, rexionais e universitarias en favor da defensa, sen restricións, da diversidade lingüística, especialmente ameazada no caso das linguas minorizadas.

Ricardo PICHEL GOTÉRREZ

VILAVEDRA, Dolores (2010): *A narrativa galega na fin de século: unha ollada crítica dende 2010*. Vigo: Galaxia, 359 pp.

Dolores Vilavedra ofrécenos nesta obra un gran traballo no que analiza as producións literarias das últimas décadas. Trátase dun manual que sen dúbida será de referencia obrigada para os estudosos que pretendan investigar na narrativa galega contemporánea, pois a autora fai unha análise exhaustiva das creacións que aparecen nas derradeiras décadas do século XX. Vilavedra considera como data de inicio do período de estudo 1981, pola importancia que lle concede á aprobación do Estatuto de Autonomía de Galicia, o que supuxo, por unha banda, a autopercepción identitaria da sociedade galega, e, por outra, a aprobación da Lei de Normalización Lingüística en 1983.

No libro manéxanse gran cantidade de datos sobre a fundación das editoriais e o papel que desempeñan nese novo escenario ata chegar ás case cincuenta empresas que están integradas na Asociación Galega de Editores. Así mesmo, Vilavedra achega as cifras totais de libros de narrativa publicados neses anos e compáraas coas dos poemarios, e pode apreciarse como entre 1989 e 1995 o xénero narrativo é o preponderante.

¹ *The Integration of Regional or Minority Languages in the European Higher Education Area. Galician as a Case Study.*

² Isto é posíbel en plataformas *on-line* como <http://www.kulturklik.euskadi.net/lang/es>.

A autora estuda o éxito do rexurdimento do relato na literatura galega, do que participan autores como Darío Xohán Cabana, Suso de Toro, Xosé Luís Méndez Ferrín, Margarita Ledo ou Manuel Rivas, entre outros, con certames relevantes como o Pedrón de Ouro e a aparición de numerosas antoloxías ao longo da década dos 90.

Tamén hai espazo para abordar as cuestións sobre a lingua e o posicionamento que os autores adoptan nas súas obras, con atención especial á polémica xerada despois de que Alfredo Conde gañase o Premio Nadal cunha novela en castelán. Ademais, tamén se ten en conta o conflito lingüístico que padece o galego polo rexeitamento da norma oficial por parte dos reintegracionistas.

A autora estuda a chamada narrativa de xénero, aínda que, para a nosa sorpresa, só inclúa baixo esta epígrafe a novela policial, a ficción científica e a novela erótica, e non a novela histórica e o fantástico. Parécenos que isto se debe a prexuízos pouco xustificádos, segundos os cales os tres primeiros tipos de narrativa se corresponden coa literatura de entretemento, frívola e superficial, cuxo principal obxectivo é captar a un gran número de lectores. Malia que a evolución que traza a Vilavedra é moi acertada, non estamos de acordo coa consideración que fai sobre estes xéneros, pois moitos escritores –e podemos citar a Suso de Toro, Domingo Villar ou Diego Ameixeiras no caso do policial– demostraron que é posíbel facer novelas profundas e transcendentales seguindo as pautas do xénero.

Por outra banda, Vilavedra destaca a función que a novela histórica ten para os autores galegos como configuración dunha nova identidade colectiva. Algo similar ocorre co fantástico, pois este é considerado un tipo de narrativa moi galega debido á forte tradición que provén da cultura popular. No capítulo dedicado ao fantástico préstase atención á recepción da novela *Galván en Saor*, de Darío Xohán Cabana, a súa importancia no sistema literario galego e as repercusión que tivo nas novelas posteriores.

Tamén trata, aínda que noutro capítulo distinto ao da novela histórica, a relevancia do tema da Guerra Civil na narrativa galega actual, xa que é unha cuestión que cobraría moito interese e viría auspiciada tamén por medidas que ían en favor da recuperación da memoria histórica. Como pode verse no libro, a nómina de autores e obras escritas é moi ampla.

Outro dos puntos analizados é a converxencia entre literatura e xornalismo, e podemos citar

dous casos que estuda Vilavedra: un intento fallido, segundo os críticos, de Marina Mayoral –*Chamábase Luís*–, e outro mellor recibido de Fran Alonso –*Tráiler*.

Antes da coda final, Vilavedra aborda a narrativa de autoría feminina que, como sinala, non é moi abundante. Destacan autoras como Marina Mayoral, Úrsula Heinze, Marilar Aleixandre e María Xosé Queizán dunha primeira xeración, ata chegar a escritoras relevantes como Teresa Moure, Rosa Aneiros ou Inma López Silva.

E xa no cabo, a autora xustifica a elección do ano 2000 como fin dunha etapa de normalización na que a narrativa medrou, sobre todo a finais da década dos 80, e que con novelas como as históricas ou as formas herdeiras da posmodernidade –entre as que cabe destacar a presenza do “eu”– a narrativa galega conseguiría entrar nun novo tempo de madurez.

O traballo de Vilavedra é, sen dúbida, valiosísimo pola cantidade de obras coas que traballa –un corpus exhaustivo–, a bibliografía que maneja e, sobre todo, a súa acertada capacidade de análise. A pesar da interpretación que se fai dalgúns xéneros aos que se considera banais, *A narrativa galega na fin de século: unha ollada crítica dende 2010* será unha obra de referencia obrigada.

JAVIER RIVERO GRANDOSO

VV.AA. (2010): *IV Premio Diario Cultural de Teatro Radiofónico*. Vigo: Xerais, 75 pp.

VV.AA. (2011): *Premio Diario Cultural de Teatro Radiofónico*. Vigo: Xerais, 77 pp.

No ano 2007 botaba a andar unha iniciativa conxunta do Centro Dramático Galego e da Radio Galega, que foi colleitando popularidade e interese ata hoxe en día, o Premio Diario Cultural de Teatro Radiofónico. Trátase dunha convocatoria de concurso de textos teatrais para a radio, que un xurado preselecciona para a súa emisión e así se poidan votar os premios da audiencia e do propio xurado. Dende esa primeira edición, é un director/a de escena quen se encarga de “poñer nas ondas” as pezas que, atendendo as características do medio, non adoitan superar os doce minutos na súa emisión. A exitosa idea vén acompañada dunha edición dos textos e mais un CD coa obra sonora, o que nos permite volver a escoitar as pezas, ademais de pescudar nas dramaturxias específicas que o director ás veces ten que facer en